

Habibulrahman Qasimpor

<https://orcid.org/0009-0003-0841-9578>

Assistant Professor, Cevizjan University, Department of Geography, Afghanistan,
habibulrahmanqasimpor@gmail.com

Enayatullah Hamidi

<https://orcid.org/0009-0003-0240-2273>

Assistant Professor, Cevizjan University, Department of Psychology, Afghanistan,
enayat.hamidi23@gmail.com

Waliullah Amin

<https://orcid.org/0009-0008-1423-6707>

Assistant Professor, Walizjan University, Department of Management and Diplomacy, Afghanistan,
waliullah.amin1367@gmail.com

Atıf Künyesi | Citation Info

Qasimpor, H., Hamidi, E. & Amin, W. (2025).

بررسی اهمیت و تأثیر استفاده از تکنالوژی در آموزش مضامین
1403 جغرافیای سیاسی در پوهنتون جوزجان در سال

Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi, 12 (4), 129-143.

بررسی اهمیت و تأثیر استفاده از تکنالوژی در آموزش مضامین جغرافیای سیاسی در پوهنتون
1403 جوزجان در سال

چکیده

استفاده از تکنالوژی در آموزش، روشی است که بر حسب تحقیقات روان‌شناسی اساس‌گذاری شده است. تحقیقات صورت‌گرفته، در این حوزه نشان داده که تکنالوژی آموزشی نقش اساسی و حیاتی در بهبود، کارایی و کیفیت تدریس و یادگیری دارد. این تحقیق باهدف تشخیص و بررسی اهمیت و تأثیر استفاده از تکنالوژی در آموزش مضامین جغرافیای سیاسی در پوهنتون جوزجان در سال 1403 راه‌اندازی گردید. جامعه آماری آن محصلان دبیرارتمنت‌های پوهنهی تعلیم و تربیه، علوم اجتماعی و حقوق و علوم سیاسی بوده که تعدادشان (209) تن محصل می‌رسید. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران 135 نفر محاسبه و با روش تصادفی ساده انتخاب گردید. پرسش‌نامه تهیه شده توسط مشترکین تکمیل و با روش توصیفی و همبستگی با آزمون رگرسیون، به‌وسیله برنامه spss تجزیه و تحلیل گردید. یافته‌های تحقیق حاضر، نشان داد، که از نظر محصلان استفاده از تکنالوژی از اهمیت بالایی برخوردار بوده و در آموزش جغرافیای سیاسی در پوهنتون جوزجان در سطح 95 درصد

اطمینان، 84 درصد تأثیر داشته است. بر اساس یافته‌های فوق نتیجه گرفته می‌شود که استفاده از تکنالوژی آموزشی، در کیفیت تدریس و یادگیری محصلان از اهمیت بالایی برخوردار بوده، در بهبود و انکشاف مهارت‌های محصلان تأثیر قابل ملاحظه را نیز داشته است.

واژه های کلیدی: آموزش، پوهنتون جوزجان، تکنالوژی، جغرافیای سیاسی، کیفیت آموزش.

A Study on the Importance and Effect of the Use of Technology in Teaching Political Geography Courses in Jawzjan University in Hijri Shamsi 1403 (2025)

Abstract

The use of technology in education is a method based on psychology-based research and plays an important role in improving the effectiveness and quality of teaching-learning processes. This study was conducted to determine the importance and impact of using technology in Political Geography courses at Jawzjan University in the academic year 2025. The population of the study consisted of (209) undergraduate students in the faculties of Education, Social Sciences and Law and Political Sciences. The sample size was calculated as 135 people using the Kokran formula and selected by simple random sampling method. The research data were collected through a questionnaire filled out by the participants and the findings were evaluated by descriptive statistics, correlation and regression analyses in SPSS software. According to the findings of the study, students emphasised that the use of technology in education is extremely important. It shows that it has a significant effect of 84% at 95% confidence level in Political Geography lessons. The results show that the integration of technology in teaching improves the quality of the course and makes a significant contribution to the development of students' learning processes and skills.

Keywords: Education, Jawzjan University, Technology, Political Geography, Quality of Education

مقدمه

امروزه مسائل عمده اجتماعی را که تعلیم و تربیت با آن مواجه است، بدون در نظر گرفتن اطلاعات جدید و تکنالوژی نمی‌توان مورد بحث قرار داد. مشکل تنها در امر تدریس نیست؛ بلکه مشکل اصلی توجه کلی به چگونگی دسترسی به علم و دانش است. موضوع تکنالوژی و پیش‌بینی تأثیر آن بر دانش و تعلیم و تربیت در آینده مهم تلقی می‌گردد. اختراعات تأثیرگذار در قرن بیست و یک مثل رادیو، تلویزیون، سیستم‌های ضبط صدا و تصاویر، کامپیوتر، فرستنده‌های رادیویی و کیبلی یا ماهواره‌ای صرفاً جنبه تکنولوژیکی ندارند، بلکه خصوصیات منحصر به فرد اقتصادی و اجتماعی بودن آن‌ها است. اکثر این تکنولوژی‌ها به قدری کوچک و ارزان شده است که بیشتر خانه‌ها در کشورهای صنعتی راه یافته‌اند و نیز مورد استفاده جمع کثیری در کشورهای در حال توسعه قرار گرفته‌اند. همه جوامع امروزی تا حدی، جوامع اطلاعاتی هستند. جوامع که در آن‌ها توسعه تکنولوژیکی باعث شده است محیطی فرهنگی و تحصیلی پدید آید. این محیط قادر است منابع تحصیل و یادگیری را دگرگون کند. یکی از خصیصه‌های این تکنولوژی‌ها پیچیدگی روز افزون آن‌ها و گسترش امکاناتی است که فراهم می‌کنند. باید توجه کرد که استفاده از تکنالوژی اطلاعاتی و ارتباطی برای مقاصد آموزشی پدیده تازه‌ای نیست. مثلاً رادیوی آموزشی قبل از جنگ جهانی اول به وجود آمد. آنچه در گذر زمان تغییر یافته است، نه تنها وسعت تکنولوژی‌ها مورد استفاده و پیچیدگی آن‌ها

است؛ بلکه در جذب مخاطبان خارج از نظام رسمی تعلیم و تربیت، شامل کودکان قبل از کودستان و تمام بزرگسالان است (گزارش کمیسیون بین‌المللی یونسکو، 1376). بنا بر آن تأثیر تکنالوژی بر شیوه یادگیری اجتناب‌ناپذیر است. در گزارشی از سازمان یونسکو بیان شده که تکنالوژی اطلاعات موجب ایجاد تغییراتی اساسی در فرایند یادگیری شده است. امروزه باتوجه به اختلاف جوامع، انسان‌ها، خلاقیت‌ها و علاقه‌مندی‌های آنان نیاز به وجود تنوع روش‌های یادگیری وجود دارد و این امر نیازمند یک قالب جدید از آموزش است که انعطاف کافی را در این زمینه داشته باشد. گیتس در سخنرانی در سال ۱۹۹۹ به نقل از هوارد گاردنر در زمینه آموزش و پرورش می‌گوید: "چون درک انسان‌ها از جهان متفاوت است، کودکان را باید با روش‌های گوناگون آموزش داد". گاردنر بر این باور است که مکاتب و پوهنتون‌ها را باید سرشار از کارآموزی، پروژه و مهارت کرد تا در آن صورت هر محصل و متعلم، خود را با نظام تعلیم و تربیت مذکور سازگار کند (محمدی، شهبانی، 1402).

دستگاه تعلیم و تربیت در تمام ممالک جهان وظیفه سنگین را بر عهده دارد. عصر حاضر، عصر اطلاعات است. اطلاعاتی که در زمانی بسیار کوتاه دوبرابر و حتی چندبرابر می‌شود. دوره‌های تعلیمی و تحصیلی باید پاسخگوی نیاز رو به گسترش جامعه باشد (شکوہی، 1393). پیشرفت‌های جهانی در تکنالوژی اطلاعات باعث گسترش سریع فرصت‌های یادگیری و دسترسی به منابع تحصیلی و آموزشی شده است. به گونه‌ای که این امر با ابزارها و روش‌های سنتی اصولاً غیرقابل تصور بوده و بکارگیری این تکنالوژی نه تنها باعث تسهیل و تسریع فراوان در امر تعلیم و تربیت و نیز مدیریت موثر در نظام‌های آموزشی گردیده است، بلکه باعث شد که در مفاهیم سیاسی بسیار متداول در نظام‌های آموزش نیز تحولات شگرفی حاصل شود. تکنالوژی اطلاعات و ارتباطات می‌تواند به عدالت آموزشی و فرصت‌های برابر برای یادگیرندگان فراهم کرده به عنوان غایت نگاه کند و آنرا مدنظر قرار دهد. استفاده از این تکنالوژی به منظور از بین بردن استانداردسازی (عدم توجه به تفاوت‌های فردی) در آموزش است و سعی می‌کند که به تفاوت‌های فردی یادگیرندگان توجه نماید (رعنایی، 1385، ص. 4). هوش مصنوعی منجر به بازطراحی کارکرد ژئوپلیتیک در عصر کلان داده‌ها و رقابت‌های الگوریتمی گردیده است (مزدخواه و حمیدی، 1385). اخیراً، در واقع پیشرفت‌های تکنالوژی به اصلاح و بازسازی سیستم آموزشی به ویژه در کشورهای در حال توسعه کمک کرده است. این به عنوان راحلی برای این مشکل که به‌ویژه در بیشتر کشورهای در حال توسعه با آن مواجه هستند، در نظر گرفته می‌شود، جایی که زیرساخت‌های آموزشی ضعیف، منابع محدود و کمبود معلم قابل توجه باشد (IIEP; 2023).

شواهد نشان می‌دهد که وقتی به‌خوبی ادغام شود، تکنالوژی آموزشی نه تنها می‌تواند نتایج یادگیری را بهبود بخشد و مشارکت دانش‌آموزان را عمیق‌تر کند، بلکه می‌تواند ارائه آموزش باکیفیت را نیز گسترش دهد (West & Chew, 2022; Kozma, 2005). برخی کشورها مانند هند و کنیا برنامه‌های یادگیری دیجیتالی به طور کامل راه‌اندازی کرده‌اند، درحالی‌که دیگران موفق به ارائه آموزش از طریق روش‌های تدریس سنتی شده‌اند؛ بنابراین، موفقیت پیاده‌سازی تکنالوژی آموزشی همگون نیست و نیاز به درک در سطح جزئی‌تری دارد که به زمینه آموزشی محلی مربوط می‌شود (UNESCO, 2023; World Bank, 2021). برای اینکه تکنالوژی آموزشی به پتانسیل کامل خود برسد، اجرای رویکردهای منطقه‌ای که شامل ابتکاراتی از زیرساخت و تکنالوژی تا آموزشی/فرهنگی باشد، ضروری است (Nieves, 2020). استفاده از تکنالوژی‌های نوین آموزشی به همراه روش‌های تدریس مناسب است. از جمله تکنالوژی‌های نوین آموزشی می‌توان به اینترنت و شبکه‌های اطلاع‌رسانی، رادیو، تلویزیون، نرم‌افزارهای آموزشی، سلاید تصویری، تابلوهای آموزشی، استفاده از نرم‌افزارهای آموزشی برای طراحی و دیزاین نقشه با استفاده از سیستم اطلاعات جغرافیایی و

سنجش‌ازدور اشاره کرد که با بررسی دقیق و شناخت توانمندی این امکانات می‌توان از آنها در یادگیری بهتر و بیشتر دانش‌آموزان سود جست (احسانی، 1402).

با این حال، این مزایا هنوز نادر و عمدتاً از اجرای تکنالوژی آموزشی در کشورهای در حال توسعه به دلیل گسترش پراکنده آن بدون برنامه‌ریزی سیستماتیک غایب هستند، از این رو اثرات آن‌ها بدون کنترل باقی می‌مانند (West & Chew, 2022) در شیوه‌های علمی، ارزش تکنالوژی مدرن (MT) برای تحقیقات جغرافیایی مدت‌هاست که شناخته شده و اکنون اجتناب‌ناپذیر است. مدل‌های مدرن آب و هوایی و بوم‌شناختی به طور خودکار به اندازه‌گیری و ارتباط شبکه‌های حسگر و رویکردهای داده‌های کلان با استفاده از هوش مصنوعی وابسته هستند تا درک فضای جامع‌تری از عملکردها، تعاملات و توسعه سیستم‌های پیچیده به دست آورند (Gottwald, et al., 2021). سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی (GIS) عمدتاً جایگزین استفاده از رسانه‌های چاپی و نقشه‌ها در علوم و حوزه‌های کاربردی شده‌اند. (Malaanine, et al., 2021) آموزش موفق TE به‌عنوان یک عنصر فراگیر در جغرافیا تنها از وجود تکنالوژی‌ها در کلاس درس حاصل نمی‌شود؛ مشارکت فعال و حمایت معلمان برای پرورش شایستگی‌های دانش‌آموزان در استفاده مناسب از MT حیاتی است (Rosman, et al., 2019). استادان که انتظار می‌رود دانش‌آموزان خود را به‌عنوان افراد بسیار واجد شرایط و حساس از نظر اخلاقی در مسائل تکنالوژی و محیط‌زیست که در سال‌های اخیر بروز کرده‌اند آموزش دهند، باید خودشان نیز به این مسائل حساس باشند (Ceyhan & Sahin, 2018)؛ بنابراین تکنالوژی‌های ارتباطات و اطلاعات بدون شک می‌توانند وسایل واقعی ارتباط با آموزش غیررسمی را که یکی از مهم‌ترین نظام‌های اراده دانش در جامعه یادگیری هستند فراهم آورند. جامعه‌ای که در آن مراحل مختلف فرایند یادگیری یک‌سره مورد بازاندیشی قرار می‌گیرد. تحول این تکنالوژی‌ها که استفاده ماهرانه از آن توسعه و پیشرفت مداوم دانش را ممکن می‌سازد باید به بازنگری نقش و وظیفه نظام‌های تعلیم‌وتربیت در زمینه آموزش مادام‌العمر منتهی گردد. ارتباطات و تبادل دانش و اطلاعات از این‌پس دیگر تنها مرکز رشد فعالیت بشری نخواهد بود، بلکه مقوله‌ای خواهد شد که به تکامل شخصی در زمینه شیوه‌های جدید زندگی اجتماعی کمک خواهد کرد. پس باید همه استعدادهای بالقوه تکنالوژی اطلاعات را در خدمت آموزش‌وپرورش قرار داد. مرتبط به آن تحقیق حاضر، سعی دارد با بررسی اهمیت استفاده از تکنالوژی در آموزش مضامین جغرافیای سیاسی در پوهنتون جوزجان در سال 1403 نقش تکنالوژی در امر بهینه‌سازی و کیفیت تعلیم‌وتربیت را برجسته سازد. بناءً در این تحقیق فرضیه‌های ذیل بررسی می‌شود:

• از نظر محصلان استفاده از تکنالوژی از اهمیت بالایی برخوردار است.

• رابطه معناداری بین استفاده از تکنالوژی و آموزش وجود دارد.

• استفاده از تکنالوژی در آموزش مؤثریت دارد.

در تحقیق حاضر ضمن پرداختن به مفاهیم عمومی تکنالوژی به اهمیت و موارد کاربرد آن در بخش آموزش‌وپرورش و اثبات فرضیه‌های فوق نیز تمرکز می‌کنیم.

پیشینه تحقیق

علی‌محمد سهیل و رحمت ستوده قره‌باغ (1403) تحقیقی را تحت عنوان "نقش تکنالوژی دیجیتال در ارتقای آموزش مهندسی شیمی" انجام داده‌اند. مطالعات انجام شده نشان می‌دهد که تأثیر تکنالوژی‌های نوین بر آموزش انجینیری کیمیا بسیار مهم است و می‌تواند به بهبود و توسعه مهارت‌های حرفه‌ای محصلان کمک کند.

عطیه سادات صابری (1393) مقاله کنفرانسی را تحت عنوان "استفاده از هوش مصنوعی در کلاس درس جغرافیه روندی رو به توسعه" ارائه کرده است. نتایج تحقیق فوق نشان می‌دهد که استفاده از هوش مصنوعی در صنوف درس جغرافیا با هدف شناخت محیط پیش می‌رود و با ویژگی‌های خاصی رو به‌رو است. از یک طرف کاربرد هوش مصنوعی به عنوان ابزاری جدید مطرح می‌شود که می‌تواند تدریس و روند یاددهی یادگیری را بهبود بخشد و کار استاد و معلم جغرافیا را در تمام سطوح ابتدایی، متوسطه و عالی بهتر سازد و از طرف دیگر با توجه به شخصی شدن یادگیری با هوش مصنوعی، روند تعامل انسانی را کاهش می‌دهد. همه‌ای این عوامل لزوم تفکر تاملی معلم جغرافیا را در تمام سطوح در تدریس جغرافیا با کمک هوش مصنوعی را می‌طلبد.

بدی رحمان پنجاتی (2024) پژوهشی را تحت عنوان "ابزارهای یادگیری دیجیتال در آموزش جغرافیا" انجام داده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که استفاده از ابزارهای یادگیری دیجیتال در زمینه آموزش فعلی و آینده بسیار مهم است؛ زیرا این امر تنها منعکس‌کننده انطباق با پیشرفت‌های تکنالوژیکی است. همچنین تلاشی برای بهبود کیفیت یادگیری از طریق استفاده از تکنالوژی نوآورانه این تحقیق مهم است.

اسلام و همکاران (2024) تحقیقی تحت عنوان "نقش فناوری آموزشی در بهبود یادگیری در کشورهای در حال توسعه" انجام داده اند، نتایج نشان می‌دهد که به‌کارگیری منظم تکنالوژی‌های آموزشی می‌تواند محیط آموزشی را در مکان‌های غیرمعیاری تحصیلی به طرز چشمگیری تقویت کند، به شرطی که فرآیندهای لازم رعایت گردد.

در تحقیق دیگر که نصرتی و جنگی زهی (1397) با عنوان "بررسی تکنالوژی جدید (انترنیت) در دستیابی به کیفیت آموزشی" انجام داده اند تبیین گردیده که فناوری اطلاعات و ارتباطات می‌تواند به عنوان ابزاری نیرومند برای ارتقای کیفیت و کارایی آموزش و یادگیری مورد استفاده قرار گیرد.

چراغیان رادی و همکاران (1392) تحقیقی را تحت عنوان "تأثیر تکنالوژی‌های نوین بر کارایی و اثر بخشی آموزش" راه‌اندازی کرده اند. در تحقیق مذکور، یافته‌های آن می‌رساند که تکنالوژی‌های نوین و فاکتورهای آن مانند پایگاه داده‌های علمی، اینترنت و فلم‌های آموزشی و کمپیوتر بر کارایی و اثر بخشی آموزشی تأثیر مثبت و معنادار دارد، مگر در این بین از نقش تکنالوژی‌های نوین و کارایی تدریس معلمان تذکر نرفته است.

سادات آخشیکی (1392) تحقیقی را تحت عنوان "کارکردهای شبکه‌های اجتماعی در جغرافیای سیاسی اطلاعات با تأکید بر تأثیر آنها در چرخه اطلاعات" انجام داده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که شبکه‌های اجتماعی از کارکردهای خاصی برخوردارند که قرار گرفتن برخی از این کارکردها در موقعیت‌های استراتژیکی و شرایط خاص و کارکردهای به بروز و ویژه از این نوع رسانه‌ها می‌انجامد و به‌جرت می‌توان گفت جزء مهم‌ترین کارکردهای سیاسی و نقش‌های سه‌گانه و بالقوه آن‌ها محسوب می‌شود.

ملکی و گرمایی (1388) تحقیقی را تحت عنوان "جایگاه و کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در برنامه درسی دوره ابتدایی از نظر صاحب نظران و معلمان شهر تهران" انجام داده اند، نتایج به دست آمده حاکی از آن است که به کمک تکنالوژی می‌توان اهداف و محتوای متناسب با نیازها و علایق یادگیرندگان، نیازهای جامعه و زندگی روزمره را تعیین و تهیه کرد. همچنین تکنالوژی امکان یادگیری انفرادی، استفاده از روش‌های فعال تدریس، انواع ارزشیابی‌ها، تجزیه و تحلیل سوالات، وسایل، نتایج ارزشیابی، مقایسه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مدارس مختلف به بصورت علمی را فراهم می‌آورد.

فیلیپ و پیتر (2021) تحقیق را تحت عنوان «تکنالوژی های مدرن در آموزش جغرافیا-نگرش معلمان پیش خدمت جغرافیا به فناوری مدرن» راه اندازی کرده اند. بر اساس نتایج به دست آمده از تحقیق مذکور، می توان مفاهیم بهتری برای آموزش معلمان را توسعه داد که در آن ها از تأثیر علاقه خاص به محتوا استفاده شود و شکاف جنسیتی در نگرش های تکنالوژی جدید در سطح عاطفی مقابله گردد. در تحقیقات بیشتر، شاخص نگرش به تکنالوژی مدرن می تواند به ارزیابی کیفیت برنامه های جدید آموزش معلمان و برنامه های آموزش تکمیلی کمک کند یا نگرش ها نسبت به تکنالوژی جدید را با سایر عوامل موفقیت مفاهیم آموزشی نوآورانه مقایسه کند.

نورسیدی و همکاران (2024) پژوهشی را تحت عنوان «رسانه های یادگیری تعاملی جغرافیا بر اساس داستان مفصل 3 کاربرد برای بهبود نتایج یادگیری در دبیرستان» به پایه اكمال رسانده اند. نتایج تحقیق حاکی از بهبود قابل توجهی در پیشرفت شناختی دانش آموزان بود که توسط افزایش میانگین نمره پیش آزمون (59.6 درصد) به نمره پس آزمون (85.6 درصد) سنجش شد؛ بنابراین، توسعه تعاملی رسانه های یادگیری مبتنی بر بیان داستان این پتانسیل را دارد که نتایج یادگیری دانش آموزان را در آن افزایش دهد.

وزیری و اودور اوپانگو در سال (2021) تحقیقی را تحت عنوان "نقش مواد آموزشی در یادگیری جغرافیا در مدارس متوسطه منطقه بوسگا، تانزانیا" انجام داده اند. نتایج تحقیق نشان می دهد که استفاده از مواد آموزشی در جغرافیا به افزایش خلاقیت و نوآوری در یادگیرندگان کمک می کند. مواد آموزشی به یادگیرندگان یاری می دهد، تا موضوعات دشوار جغرافیا را درک کنند. همچنین یادگیری را بسیار جالب می نماید و این باعث می شود که یادگیرندگان به طور کامل در فرایند یادگیری شرکت نمایند. مزید بر آن مطالعه هذا توصیه می کند که استفاده از مواد آموزشی باید در مدارس متوسطه دولتی مورد تأکید قرار گیرد؛ زیرا آنها نقش کلیدی در بهبود یادگیری مؤثر جغرافیا ایفا می کنند.

ابراهیمی در سال (1400) تحقیقی را تحت عنوان "فرصت های استفاده از رسانه های جدید در آموزش جغرافیای سیاسی" انجام داده است. نتایج تحقیق نشان می دهد که سنجش و ارزشیابی مناسب، مدل سازی و شبیه سازی بهتر، یادگیری از طریق بازیه های شناختی و استفاده از کتاها های دیجیتالی یاد شده است.

آهنگری و همکاران در سال (1403) تحقیقی را تحت عنوان "تأثیر کاربرد و قابلیت فناوری اطلاعات و ارتباطات بر توسعه شهری دانش بنیان در کلان شهر تهران" انجام داده اند، یافته های تحقیق نشان می دهد که بهره گیری از کاربرد و قابلیت سرمایه گذاری در تحقیق و توسعه بخش های فناوری اطلاعات و ارتباطات می تواند راه حلی برای رفع محدودیت های توسعه شهری دانش بنیان در کلان شهر تهران باشد.

فریدونی و کوچکسرایبی در سال (1401) تحقیقی را تحت عنوان "بررسی نقش فناوری و ارتباطات بر ارتقای عدالت آموزشی" انجام داده اند. نتایج تحقیق نشان می دهد که سیاست گذاری آموزش و پرورش باید به نحوی باشد که از این بستر به عنوان فرصتی طلایی در جهت گسترش عدالت آموزشی، ارتقای کیفیت آموزشی و کاهش خلاهای موجود در تعلیم و تربیت بهره گیری گردد. در عین حال می توان از این فضا به عنوان روشی برای آموزش رسمی جهت همسان سازی و پیشبرد اهداف فرهنگی و تربیتی استفاده کرد.

صبوری و شاهی در سال (1389) تحقیقی را تحت عنوان "آموزش و پرورش در عصر جهانی شدن" انجام داده اند. این تحقیق در مورد نحوه تأثیرگذاری جهانی شدن بر آموزش و پرورش ایران و عمده ترین چالش های احتمالی که نظام آموزش

و پرورش ما در آینده با آن رو به رو است متمرکز است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که با اتخاذ راهبردهای آموزشی مطلوب و مؤثر و استفاده از فناوری های تکنالوژی می‌توان بر چالش‌های پیش‌روی آموزش پرورش فایق آمد.

با تحلیل و تجزیه تحقیقات انجام‌یافته مرتبط به عنوان تحقیق هذا، وجه تفاوت میان این تحقیق با تحقیقات گذشته در این امر نهفته است که جامعه آماری این تحقیق را محیط محض دانشگاهی و محصلان دوره تحصیلی لیسانس تشکیل می‌دهد. هکذا، از بخش تکنالوژی معلوماتی صرف به تأثیر استفاده از ابزار و وسایل که در بخش آموزش و پرورش استفاده می‌گردد و در یادگیری و کیفیت آموزش یاری می‌رساند تمرکز گردیده است. در تحقیق حاضر حتی المقدور تلاش می‌گردد که استفاده از تکنالوژی در محیط دانشگاه جوجان در یادگیری هر چه بهتر مضامین جغرافیای سیاسی در دیپارتمنت اداره و دیپلوماسی پوهنهی حقوق و علوم سیاسی، دیپارتمنت جغرافیا و تاریخ پوهنهی تعلیم و تربیه و دیپارتمنت تاریخ و ژورنالیزم پوهنهی علوم اجتماعی چه نقش دارد و چطور می‌تواند کیفیت آموزش مضمون متذکره را ارتقا دهد.

روش و مواد

این تحقیق با روش توصیفی و همبستگی انجام می‌شود. جامعه آماری این تحقیق عبارت است از محصلان که در سال 1403 به تعداد (209) محصل مشغول فرا گیری مضمون جغرافیایی سیاسی بودند. حجم نمونه در این تحقیق بر اساس فرمول کوکران 135 نفر محصل انتخاب گردیده و به صورت نمونه‌گیری تصادفی قابل دسترس پرسش‌نامه توزیع و جمع‌آوری گردیده و با برنامه spss تجزیه و تحلیل گردید.

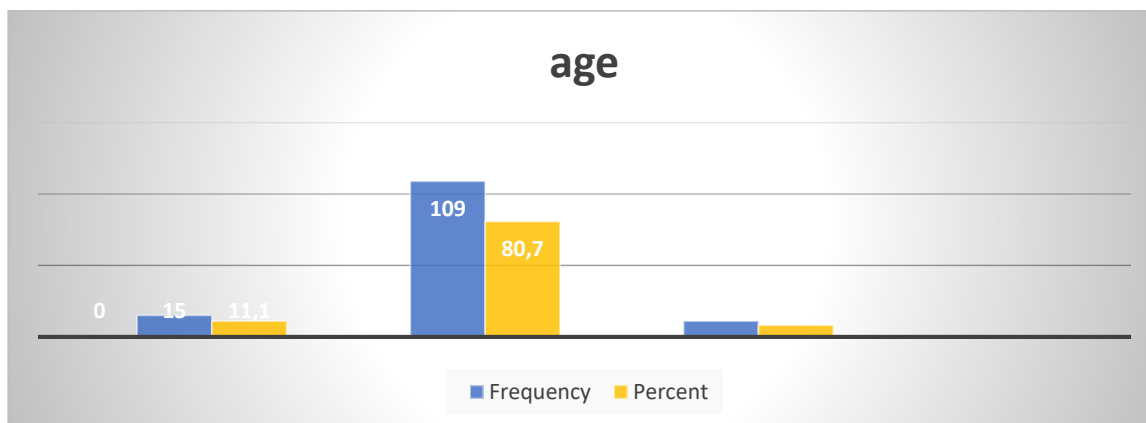
یافته‌های تحقیق

جدول 1. آمار توصیفی مربوط به متغیر سن را نشان می‌دهد. همچنان شکل 1. گراف مربوط به متغیر سن را نشان می‌دهد که 11.1 درصد از اشتراک‌کننده گان بین سنین 15-20، و 80.7 درصد از اشتراک‌کننده گان بین سنین 21-25 و 8.1 درصد از اشتراک‌کننده گان بین سنین 26-30 سال بودند.

جدول 1. آمار توصیفی مربوط به متغیر سن

سن	تعداد	درصد
20-15	15	11.1
25-21	109	80.7
30-26	11	8.1
مجموع	135	100

شکل 1. گراف مربوط به متغیر سن

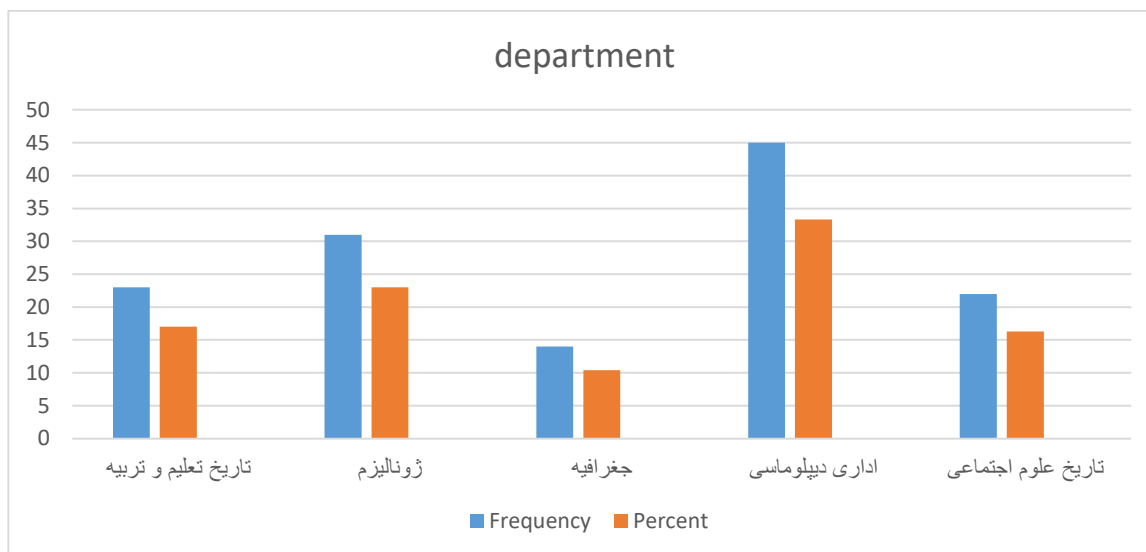

جدول 2. آمار توصیفی مربوط به متغیر دیپارتمنت را نشان می‌دهد. همچنان شکل 2. گراف مربوط به متغیر دیپارتمنت را نشان می‌دهد که 17.00 درصد از اشتراک کننده گان از دیپارتمنت تاریخ فاکولته تعلیم و تربیه، 23.00 درصد از اشتراک کننده گان از دیپارتمنت ژورنالیزم، 10.4 درصد از اشتراک کنندگان از دیپارتمنت جغرافیا، 33.3 درصد از اشتراک کنندگان از دیپارتمنت دیپلوماسی اداری و 16.3 درصد از اشتراک کننده گان از دیپارتمنت تاریخ فاکولته علوم اجتماعی بودند.

جدول 2. آماری توصیفی مربوط به متغیر دیپارتمنت

دیپارتمنت	تعداد	درصد
تاریخ - تعلیم و تربیه	23	17.0
ژورنالیزم	31	23.0
جغرافیا	14	10.4
اداری دیپلوماسی	45	33.3
تاریخ - علوم اجتماعی	22	16.3
مجموع	135	100

شکل 2. گراف مربوط به متغیر دیپارتمنت

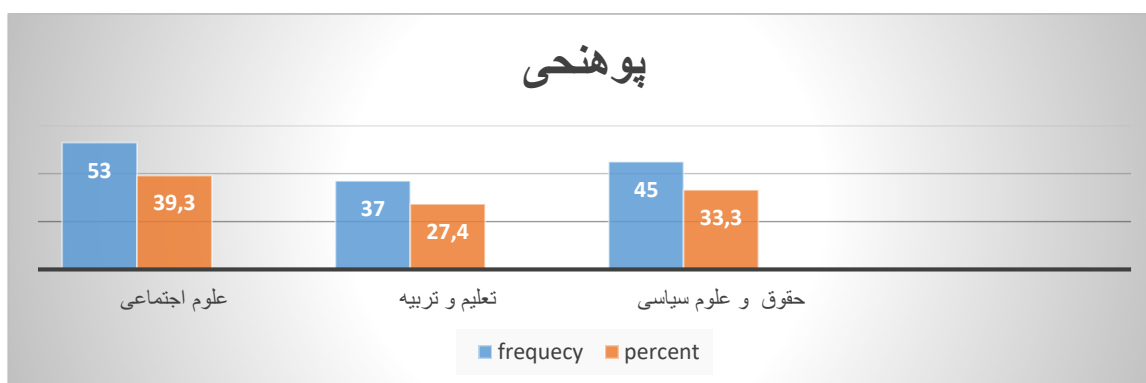

جدول 3. آمار توصیفی مربوط به متغیر پوهنچی را نشان می‌دهد. همچنان شکل 3. گراف مربوط به متغیر پوهنچی را نشان می‌دهد که 39.3 درصد از اشتراک کننده گان از پوهنچی علوم اجتماعی، 27.4 درصد از اشتراک کننده گان از تعلیم و تربیه و 33.3 درصد از اشتراک کننده گان از پوهنچی حقوق و علوم سیاسی بودند.

جدول 3. آمار توصیفی مربوط به متغیر پوهنچی

پوهنچی	تعداد	درصد
علوم اجتماعی	53	39.3
تعلیم و تربیه	37	27.4
حقوق و علوم سیاسی	45	33.3
مجموع	135	100

شکل 3. گراف مربوط به متغیر پوهنچی

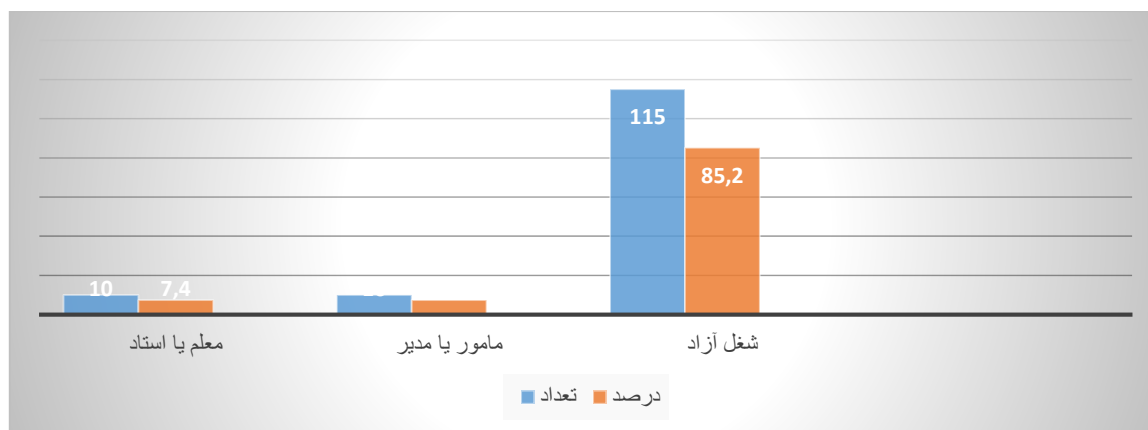

جدول 4. آمار توصیفی مربوط به متغیر وظیفه پدر را نشان می‌دهد. همچنان شکل 4. گراف مربوط به متغیر وظیفه پدر را نشان می‌دهد که 7.4 درصد، وظیفه پدر اشتراک کننده گان معلم یا استاد، 7/4 درصد وظیفه پدر اشتراک کننده گان مامور و مدیر و 85/2 درصد وظیفه پدر اشتراک کننده گان شغل آزاد داشتند.

جدول 4. آمار توصیفی مربوط به متغیر وظیفه پدر

وظیفه پدر	تعداد	درصد
معلم و استاد	10	7.4
مامور یا مدیر	10	7.4
شغل آزاد	115	85.2
مجموع	135	100

شکل 4. گراف مربوط به متغیر وظیفه پدر

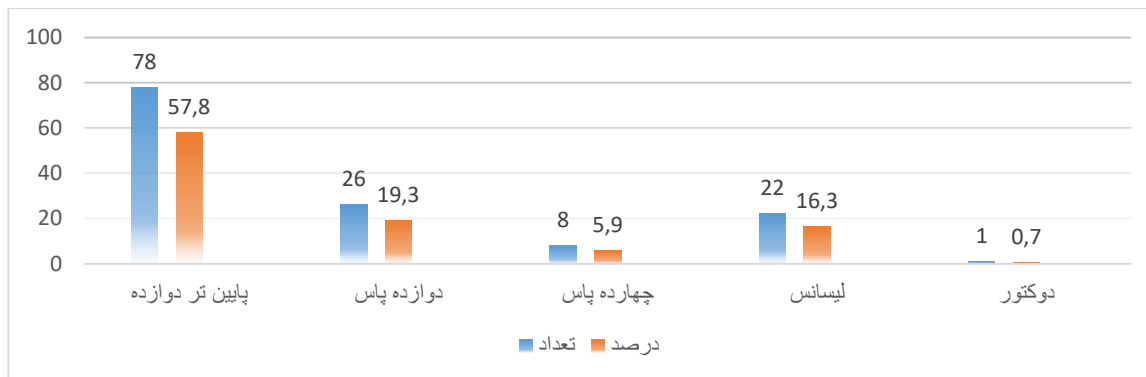
جدول 5. آمار توصیفی مربوط به متغیر درجه تحصیل پدر محصلان را نشان می‌دهد. همچنان شکل 5. گراف مربوط به متغیر درجه تحصیل پدر را نشان می‌دهد که 57.8 درصد درجه تحصیل پدر اشتراک کننده گان پایین تر از بکلوریا، و 19.3 درصد، درجه تحصیلی پدر اشتراک کننده گان به سویه بکلوریا، 5.9 درصد، درجه تحصیل پدر اشتراک کنندگان 14 فوق بکلوریا، 16.3 درصد درجه تحصیل پدر اشتراک کنندگان لیسانس و 0.7 درصد درجه تحصیل پدر اشتراک کننده گان دوکتور بودند.

جدول 5. آمار توصیفی مربوط به متغیر درجه تحصیل پدر

درجه تحصیل	تعداد	درصد
پایین تر از دوازده	78	57.8
دوازده	26	19.3
چهارده	8	5.9
لیسانس	22	16.3

0.7	1	ماستر
100	135	مجموع

شکل 5. گراف مربوط به متغیر درجه تحصیل پدر

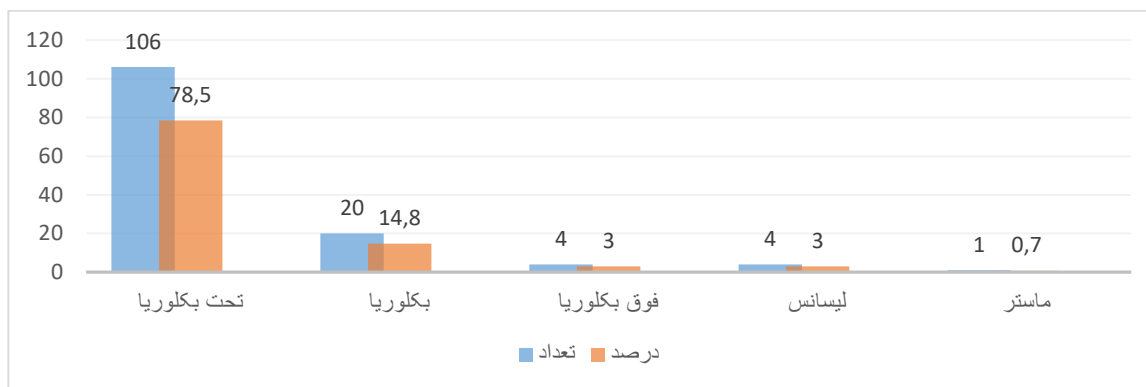

جدول 6. آمار توصیفی مربوط به متغیر درجه تحصیل مادر را نشان می‌دهد. همچنان شکل 6. گراف مربوط به متغیر درجه تحصیل مادر را نشان می‌دهد که 78.5 درصد درجه تحصیل مادر اشتراک‌کننده‌گان پایین‌تر از دوازده، 14.8 درصد ، درجه تحصیلی مادر اشتراک‌کننده‌گان 12 پاس، 3 درصد، درجه تحصیل مادر اشتراک‌کنندگان 14 پاس، 3 درصد درجه تحصیل مادر اشتراک‌کنندگان لیسانس و 0.7 درصد درجه تحصیل مادر اشتراک‌کننده‌گان ماستر بودند.

جدول 6. آمار توصیفی مربوط به متغیر درجه تحصیل مادر

درجه تحصیل	تعداد	درصد
پایین‌تر از دوازده	106	78.5
دوازده	20	14.8
چهارده	4	3.0
لیسانس	4	3.3
ماستر	1	0.7
مجموع	135	100

شکل 6. گراف مربوط به متغیر درجه تحصیل مادر

جهت آزمون این فرضیه اول از آزمون T استفاده گردید؛ اما قبل از آن از آزمون پیش فرض چولگی و کشیدگی استفاده گردید که جدول 7. نشان می‌دهد که چولگی و کشیدگی متغیر مربوطه بین بازه مثبت 2 و منفی 2 است

جدول 7. چولگی و کشیدگی

متغیر	چولگی	کشیدگی
استفاده از تکنالوژی	-0.325	0.299

جدول 8. نشان می‌دهد که از نظر محصلان استفاده از تکنالوژی در درس جغرافیای سیاسی از اهمیت بالایی برخوردار است. زیرا جهت با میانگین طیف لیکرت که عدد 3 است مورد مقایسه قرار گرفت و ملاحظه شد که میانگین حاصله نسبت به میانگین مورد نظر بزرگتر بوده و SIG نیز کوچکتر از 0.05 می‌باشد. بنابر این فرضیه اول ما مورد تایید است.

جدول 8. نتایج آزمون

متغیر	تعداد	درجه آزادی	میانگین	تی	SIG
اهمیت استفاده از تکنالوژی	135	134	47.2815	108.246	0.000

جهت آزمون فرضیه دوم تحقیق از آزمون پیرسون کار گرفته شد. جدول 9. نشان می‌دهد که بین استفاده از تکنالوژی و آموزش رابطه معناداری در سطح 95 درصد اطمینان وجود دارد.

جدول 9. رابطه بین استفاده از تکنالوژی و آموزش

متغیرها	رابطه	SIG
---------	-------	-----

استفاده	از	آموزش	0.838	0.000
---------	----	-------	-------	-------

تکنالوژی

همچنان جهت آزمون فرضیه سوم تحقیق از آزمون رگرسیون استفاده گردید. جدول 10 نشان میدهد که $r = 0.838$ و $\text{Square} = 0.702(R)$ است؛ یعنی 70 درصد پیشرفت در آموزش توسط وسایل تکنالوژیکی قابل تبیین است. همچنان درستی این آزمون را انوا نیز با قیمت $f = 312.673$ و $df = (1) 133$ تایید می‌کند.

جدول 10. خلاصه نتایج تحلیل رگرسیون برای بررسی تاثیر استفاده از تکنالوژی در آموزش

متغیر	رابطه	ضریب تعیین	ضریب تعدیل شده	تعیین	SE
آموزش	0.838	0.702	0.699		4.047

جدول 11. خلاصه تحلیل رگرسیون برای بررسی تاثیر استفاده از تکنالوژی در آموزش

متغیر	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F	sig
	5119.908	1	5119.908	312.673	0.000
آموزش	2177.825	133	16.375		
	7297.733	134			

جدول 12. نتایج مربوط به ضریب رگرسیون

ل	مود	B	SE	Beta	t	sig
	مقدار	24.76	3.14		7.873	0.00
1	ثابت	4	6			0
	تکنالوژی	1.687	0.09	0.83	17.68	0.00
	ی		5	8	3	0

بهمنظور بررسی تاثیر استفاده از تکنالوژی نتایج مندرج در جدول فوق نشان می‌دهد که تقریباً 84 درصد بالای آموزش مؤثریت داشته‌اند.

نتیجه‌گیری

تحقیق هذا، تحت عنوان «بررسی اهمیت و تأثیر استفاده از تکنالوژی در آموزش مضامین جغرافیای سیاسی در پوهنتون جوزجان در سال 1403» باهدف تبیین و تشخیص میزان اهمیت و اثربخشی تکنالوژی در بهبود یادگیری مضامین جغرافیای سیاسی در دیپارتمنت های گوناگون فاکولته های پوهنتون جوزجان که مضامین جغرافیای سیاسی تدریس می‌گردد راه اندازی گردید.

یافته‌های به‌دست‌آمده نشان می‌دهد که تکنالوژی‌های نوین درسی بر آموزش مضامین جغرافیای سیاسی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده و می‌تواند به بهبود و توسعه مهارت‌های حرفه‌ای محصلان کمک کند. استفاده از تکنالوژی‌ها، از جمله

صفحه‌های گسترده، نرم‌افزارهای جغرافیایی از قبیل سیستم اطلاعات جغرافیایی در طرح و دیزاین نقشه‌های جغرافیایی، تصاویر ماهواره‌ای، کامپیوترها، صنف‌های الکترونیکی، تبلت، موبایل‌های هوشمند، پروجکتور و تلویزیون آموزش مضامین جغرافیای سیاسی را به محیط‌های تعاملی مدرن تبدیل کرده است. این ابزارها باعث بهبود انتقال مفاهیم، تسهیل درجه تحلیل مسائل، ایجاد تجربه‌های علمی مجازی و افزایش تعامل دانشجو با مفاهیم شده است. در واقع استفاده پایدار از تکنالوژی‌های نوین در آموزش مضامین جغرافیای سیاسی می‌تواند به دانشجویان امکان پیشرفت و بهبود مهارت‌های فنی و حرفه‌ای را بدهد. همچنان به اساتید و محققان در این حوزه کمک کند تا ابزارهای پیشرفته را ایجاد کرده و تجربه آموزشی را بهبود بخشند. بالاین‌حال، استفاده از فناوری‌های دیجیتال، چالش‌های را نیز به همراه دارد. از جمله؛ می‌توان به نیازهای زیرساخت‌های مناسب، آموزش اساتید و روش مناسب ارزیابی عملکرد دانشجویان اشاره کرد. باتوجه به اهمیت و سرعت فراگیری تکنالوژی‌های نوین، لازم است دانشگاه جوزجان در جهت یافتن راهکار رفع این چالش‌ها و استفاده رویه‌مند از فناوری‌های دیجیتال در آموزش گام بردارند.

با توجه به این که میزان اثرگذاری تکنالوژی معلوماتی در یادگیری و بهبود کیفیت آموزش مضامین جغرافیای سیاسی در سطح فاکولته‌های پوهنتون جوزجان با درجه اطمینان (95) درصد، 84 فیصد به اثبات رسید؛ نتیجه می‌گیریم که فرضیه‌های تحقیق هذا، با شرح ذیل مورد تأیید قرار گرفت:

– از نظر محصلان استفاده از تکنالوژی در آموزش از اهمیت ویژه برخوردار است، فرضیه نظر به یافته‌های تحقیق تأیید گردید.

– رابطه معنادار میان تکنالوژی و آموزش وجود دارد، نظر به یافته‌های تحقیق تأیید گردید.

– استفاده از تکنالوژی در آموزش بهتر مؤثریت دارد. این فرضیه نیز مورد تأیید قرار گرفته است.

به طور کلی می‌توان گفت که تکنالوژی در زمانی فعلی یکی از ضروریات آموزشی است که باید تمام اساتید در پوهنتون‌ها و معلمان در مکاتب از آن به صورت بهتر کار بگیرند.

References

Ahangari, N., Movsavi, S., & Shahbaznejad, R. (2025). The effect of the application and capability of information and communication technology (ICT) on knowledge-based urban development in Tehran Metropolis. *Journal of Geographical Studies*, 25(76), 388-405. (In English)

Bengel, P. T., & Peter, C. (2021). Modern technology in geography education—Attitudes of pre-service teachers of geography on modern technology. *Educational Sciences*, 11, 708. <https://doi.org/10.3390/educsci11110708> (In English)

Ebrahimi, M. (1400). *Forsat-hā-ye estefāde az resāneh-hā-ye jadid dar āmuzesh-e joghrāfiā-ye siāsi*. Sheshomin Konferāns-e Melli-ye Ruykard-hā-ye Novin dar Āmuzesh va Pajooresh, Mahmudābād. <https://civilica.com/doc/1391571> (In Persian)

Falode, O. C., & Mohammed, I. A. (2023). Improving students' geography achievement using computer simulation and animation packages in flipped classroom settings. *Journal of Digital Educational Technology*, 3(2), ep2303. <https://doi.org/10.30935/jdet/13106> (In English).

Gottwald, J., Lampe, P., Höchst, J., Friess, N., Maier, J., Leister, L., Neumann, B., Richter, T., Freisleben, B., & Nauss, T. (2021). BatRack: An open-source multi-sensor device for wildlife research. *Methods in Ecology and Evolution*, 12, 1867–1874. <https://doi.org/10.1111/2041-210X.13616> (In English).

Hakimi, M., Quchi, M. M., Hasas, A., & Fazil, W. B. (2024). The transformative power of information and communication technology in empowering women in Afghanistan. *Journal of Social Science Utilizing Technology*, 2(1), 15–27. (In English)

Islam, M. H., Nayeem, M. A., Liton, M. I. A., Sizan, J. J., & Sadik, S. (2024). The role of educational technology in enhancing learning in developing countries. *Journal of Scientific Reports*, 7(1), 197-212. (In English).

Kamalzādeh, Amir, Karimi Manesh va hamkārān. (1402). *Rāhbordhā-ye tadrīs-e mo'asser va estefāde az teknolozhi-ye novin dar āmuzesh-e joghrāfiā. Hashtomin Konfērāns-e Melli-ye Ruykard-hā-ye Novin dar Āmuzesh va Pajooresh, 30 Āzar va 1 Dey*. Mahmudābād. (In Persian)

Malaainine, M. E. I., Lechgar, H., & Rhinane, H. (2021). YOLOv2 deep learning model and GIS-based algorithms for vehicle tracking. *Journal of Geographic Information Systems*, 13, 395–409. <https://doi.org/10.4236/jgis.2021.134027> (In English).

Mazdokhāh, Ehsān, va Hamidi, Somayyeh. (1401). Bezen-gāh-e hoosh-e masnui va taghyir-e amr-e zheo-pelitikāl: āmuzeh'i barā-ye shenākht-e farā-zheo-pelitik. *Majalleh-ye Pazhuhesh-hā-ye Joghrāfiā-ye Siyasi*, 7(4), 28. <https://doi.org/10.22067/PG.2022.78769.1169> (In Persian).

Mohammadi, Mohammad, Shahāni, Shāho, Mohammadi, Bāyazid, va Shilān, Anvar. (1400). *Barrasi-ye fanāvari-ye ettelā'āt dar āmuzesh bar yādگیری az didgāh-e UNESCO. Avalin Hamāyesh-e Beyn-ol-mellali-ye Mo'allemān-e Bartar va Madāres-e Pishro dar Hezāre-ye Sevvom, Bushehr*. <https://civilica.com/doc/1965452> (In Persian)

Norsidi, A. S., & Suwarno, A. S. M. (2024). Geography interactive learning media based on the Articulate Storyline 3 application to improve learning outcomes in senior high school. *Jambura Geo Education Journal*, 5(1), 10–22. <https://doi.org/10.37905/jgej.v5i1.23164> (In English).

Rosman, N. R., Khaizer, M., & Zahari, Z. (2019). The integration of education for sustainable development in design and technology subjects: Through teacher's perspective. *Asian Journal of Assessment, Teaching, and Learning*, 9, 29–36. (In English).

Saberi, Atiyeh Sādāt. (1403). *Estefāde az hoosh-e masnui dar kelās-e dars-e joghrāfiā – ravandi ro be tose'e*. Sheshomin Hamāyesh-e Melli-ye Pazhuhesh-hā-ye Herfe'i dar Ravānshenāsi va Moshāvere bā Ruykard az Negāh-e Mo'allem, Mināb. <https://civilica.com/doc/2081427> (In Persian)